

مشکلات ارزی؛ نوسان و تعهد

اشاره:

بیست و هفتمین مراسم روز ملی صادرات ایران در سالن اجلاس سران کشورهای اسلامی برگزار شد و سازمان توسعه تجارت در این مراسم از صادرکنندگان برتر و نمونه ملی تقدیر کرد.

در این مراسم مقامات دولتی از جمله عباس علی‌آبادی وزیر صمت، مهدی ضیغمی معاون وزیر صمت و رئیس سازمان توسعه تجارت، محمدرضا پورابراهیمی - رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس، مهدی صفری معاون دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه به سخنرانی پرداختند و بر خلاف روال سال‌های گذشته انتظار می‌رفت رئیس اتاق بازرگانی ایران نیز سخنرانی کند، اما از حسین سلاح ورزی برای حضور در این مراسم دعوت نشد؛ لذا رئیس اتاق به‌عنوان نماینده بخش خصوصی امکان حضور در این مراسم را پیدا نکرد.

شرکت‌های «صنایع نساجی اطلس ریس کاشان»، «صنایع نساجی ستاره روشن آسیا» و «کیمیا پلی‌استر قم» از صادرکنندگان نمونه ملی در بخش صنایع نساجی و پوشاک بودند.

* اعزام ۲۰ رایزن بازرگانی به کشورهای هدف

مهدی ضیغمی، رئیس سازمان توسعه تجارت گفت: راهبرد دولت سیزدهم از زمان آغاز به کار، توسعه تجارت با کشورهای مختلف بوده که عملکرد ۲ سال گذشته نشان از دستیابی به این هدف دارد.

معاون وزیر صمت، معدن و تجارت خاطرنشان کرد: توسعه تجارت با کشورهای همسو و مقاصدی که پیش از این مورد غفلت بوده‌اند، راهبرد دولت سیزدهم از آغاز فعالیت بوده که در همین راستا توسعه مبادلات تجاری با آمریکای جنوبی، کشورهای آسیایی و قاره آفریقا در دستور کار قرار دارد.

او بیان کرد: در همین پیوند، عضویت در اتحادیه اقتصادی شانگهای و بریکس نوید دهنده توسعه تجارت و دستیابی به بازار بسیاری از کشورها است.

این مقام مسوول با بیان اینکه اهمیت این روز بر هیچکس پوشیده نیست و باید صادرکنندگان را ارج بنهیم، اظهار کرد: بیش از یک دهه است که رهبر معظم انقلاب شعار سال را توسعه اقتصادی نامگذاری کرده‌اند و باید گفت توسعه اقتصادی بدون پیوست صادرات محقق نخواهد شد، به همین دلیل روز ملی صادرات مهم‌ترین روز تقویم کشور محسوب می‌شود که هر ساله توجه بیشتری

علی آبادی، وزیر صمت

ضیغمی، رئیس سازمان توسعه تجارت

وی با اشاره به تهیه بسته حمایتی از صادرات خدمات فنی و مهندسی خاطرنشان کرد: این بخش نقش مهمی در صادرات دارد که این بسته حمایتی تا هفته‌های آینده به تصویب هیات وزیران خواهد رسید. او به مساله تعهد ارزی نیز گریزی زد و گفت: تاکنون تبعیضی روا داشته‌ایم که ارزش صادراتی خود را با نرخ پایین‌تر تسویه می‌کردند؛ اکنون برای رفع این مشکل تلاش‌هایی شده‌است اما همچنان کافی نیست. ضیغمی با تأکید بر اینکه مشوق‌های صادراتی یکی از ابزارهای توسعه صادرات محسوب می‌شود، تصریح کرد: استفاده از این ابزار برای افزایش صادرات نباید در پایان سال و در زمان محدود انجام شود؛ بلکه حجم هزار میلیارد تومان باید در ابتدای سال یا به‌طور مستمر تخصیص داده‌شود تا بتوان اقدامات موثری را رقم زد و در جهت تکثیر از صادرکنندگان مورد استفاده قرار داد.

* مشکلات اجرایی پیمان‌سپاری ارزی

عباس علی‌آبادی، وزیر صمت گفت: در سفری که به‌همراه دکتر مخبر معاون رئیس‌جمهور به کشور بلاروس داشتیم، امکان تهاتر کالا با این کشور فراهم شد که در این زمینه اتفاقات خوبی رقم خواهد خورد. وزیر صمت با تأکید بر اینکه یکی از رویکردهای مهم وزارت صمت، رشد صادرات‌محور در مقابل واردات است، افزود: یکی از رویکردهای اصلی وزارت صمت، خلق ثروت، اشتغال‌زایی و کاهش فاصله فناوری

هدف با وجود همه مشکلات، تصریح کرد: تا پایان سال آینده این رقم به ۴۵ ریزن خواهد رسید، اما این تعداد کافی نیست، زیرا بسیاری از کشورها بیش از یک ریزن برای پیگیری اهداف خود در یک مقصد دارند و یک نفر نمی‌تواند نیاز توسعه‌تجارت کشور را تأمین کند.

ضیغمی با بیان اینکه ایجاد نمایندگی سازمان توسعه‌تجارت در کشورهای هدف را دنبال می‌کنیم، اعلام کرد: در کشورهایی که امکان اعزام ریزن نبود، اقدام به برپایی مرکز تجاری در این کشورها کردیم که اکنون در ۳۵ کشور ۵۰ مرکز تجاری داریم، پیش از این در این زمینه شرایط نامنظم و آشفتگی بود و همچنان هم بسیاری از این مراکز به بلوغ لازم نرسیده‌اند.

او به راه‌اندازی شرکت‌های مدیریت صادرات برخلاف غفلت‌ها در دهه‌های گذشته نیز پرداخت و گفت: در ۱۰ سال گذشته سرمایه‌گذاری در زمینه دانش‌بنیان‌ها افزایش داشت که این بخش در حوزه صادرات شکوفا نشده‌است، اما ۲۵ درصد بیشتر از سایر شرکت‌ها به این بخش مشوق‌های صادراتی ارائه می‌شود.

رئیس سازمان توسعه‌تجارت با اشاره به موفق نبودن در تک‌نرخ کردن ارز گفت: برای صادرات خرد اقداماتی انجام داده‌ایم که با نرخ بهتری محصولات خود را به‌فروش برسانند، ارز خود را بازگردانند و تسویه کنند.

را به خود جلب می‌کند.

ضیغمی با بیان اینکه رهبر معظم انقلاب در آغاز سال جدید و هفته دولت به تحول در تجارت خارجی کشور اشاره کردند، تصریح کرد: پارسال ۵۳ میلیارد دلار صادرات انجام شد و توانستیم به رکورد بی‌سابقه‌ای در این بخش دست‌یابیم که نشان می‌دهد به سمت پرداخت خرج کشور از مسیر صادرات غیرنفتی حرکت می‌کنیم.

او با اشاره به اینکه در نیمه نخست امسال افت ۳۰ درصدی صادرات در بخش انرژی را شاهد بودیم که به دلیل کاهش ارزش در بخش پتروشیمی و معدنی بود، خبر داد: ۲۹ درصد رشد وزنی در همین مدت رقم خورد که بیشتر مربوط به بخش‌های صنعت، معدن و کشاورزی بود و تاکنون ۲۴ میلیارد صادرات انجام شده‌است که امیدواریم تا پایان سال این کاهش جبران شود.

رئیس کل سازمان توسعه‌تجارت با بیان اینکه همه ابزارها را برای فراهم کردن زیرساخت‌ها مورد استفاده قرار دادیم، تأکید کرد: صدور مجوز ۱۰۰ نمایشگاه خارجی، برپایی نمایشگاه‌های مختلف داخلی، برگزاری همایش توسعه‌تجارت به کشورهای غرب آفریقا و «ایران اکسیو» با حضور ۱۳۰۰ تاجر از ۷۰ کشور، از جمله اقداماتی بود که نوید توسعه‌تجارت را به‌دنبال داشته‌است.

او با اشاره به اعزام ۲۰ ریزن بازرگانی به کشورهای

صفری، معاون دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه

پورابراهیمی، رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس

تولیدات و تلاش در جهت بهبود فضای کسب و کار نیازمند تعریف و شناسایی پروژه‌های صادراتی با ارزش افزوده بالا است، گفت: بدیهی است که برای ظرفیت‌سازی نیازمند جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی و تکنولوژی و دانش فنی هستیم و برای این منظور باید روابط اقتصادی و سیاسی و تجاری و اقتصادی کشور با جهان به ویژه با کشورهای همسایه بهبود باید و تنش زدایی از عرصه روابط میان کشورها انجام شود.

* سرکوب صادراتی بانک مرکزی

در ادامه محمدرضا پورابراهیمی، رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس گفت: دولت سیزدهم به دلیل جداسدن از سیاست ارزی نامناسب در انتهای دولت دوازدهم منجر به جهش ۲۵ درصدی صادرات غیرنفتی در سال گذشته شد.

وی اظهار کرد: به نظر می‌رسد تحریم‌ها در حال اتمام است به نحوی که کشور مسیری را انتخاب کرده که از معبر ایجادشده دشمن، در حال عبور کردن است که پیمان شانگهای و بریکس از جمله این علائم است.

او افزود: اقدامات دولت سیزدهم در توسعه روابط تجاری منجر به آن شده که علائم شکست آمریکایی‌ها در حوزه تحریم‌های اقتصادی نمایان شود که پیوستن ایران به سازمان همکاری‌های شانگهای، حضور ایران در بریکس، افزایش ظرفیت فروش نفت و اذعان کارشناسان آمریکایی، خود علائم شکست آمریکا در طراحی دقیقی که آمریکایی‌ها برای فروپاشی اقتصاد ایران طراحی کردند، بود. در دوران اواما اعلام شد که

فراهم کردن زمینه‌های لازم است، تصریح کرد: افزایش رقابت‌پذیری و پیش‌بینی‌پذیری، نوآوری، بهره‌وری و حرکت در مرز دانش و فناوری روز و پرهیز از ایجاد شرایط گلخانه‌ای برای شرکت‌های داخلی در کنار حمایت‌های مستمر دولت و کاهش مداخلات، ایجاد فضای کلان اقتصادی قابل پیش‌بینی و پرهیز از صدور دستورالعمل و مقررات متعدد، تولید دانش‌بنیان، ایفای نقش در تولیدات صادرات‌محور با ارزش افزوده بالا به جای صادرات با ارزش افزوده پایین که اشتغال ایجاد نکرده و حتی تولید و صادرات بالای آنها، علاوه بر عدم رفیع وابستگی و ایجاد اشتغال، محدودیت‌های خاصی را ایجاد خواهد کرد، برخی از مهم‌ترین رویکردها برای دسترسی به این هدف است.

وزیر صمت به مساله ارز پرداخت و آن را بخشی از مشکلات بخش صادرات خواند و گفت: مساله ارز چندنرخ و نیز مشکلات اجرایی پیمان سپاری ارزی و نیز نوسانات قیمت ارز در زمره مشکلات بخش صادرات به‌شمار می‌رود.

علی‌آبادی با بیان اینکه هدف‌گذاری رشد متوسط اقتصادی هشت درصدی در لایحه برنامه هفتم توسعه اقتصادی کشور الزاماتی دارد، تاکید کرد: برخی از این الزامات عبارتند از: رسیدن به رشد حدود ۲۰ درصدی در صادرات غیرنفتی که خود نیازمند سالانه ۶۰ تا ۸۰ میلیارد دلار سرمایه است.

او با اشاره به اینکه ظرفیت‌سازی در تولید محصولات رقابت‌پذیر صادراتی و حمایت جدی و کارآمد از این

با کشورهای پیشرو، با تمرکز بر حمایت از تولید صادرات‌محور و همچنین محصولات و خدمات دارای فناوری متوسط و بالا به جای تمرکز بر واردات است. او افزود: این رویکرد با تمرکز بر توسعه کالاهای دارای مزیت رقابتی در عرصه بین‌المللی بدون رایانه و رانت‌های پنهان، باعث بهبود تراز تجاری کشور و در نهایت کاهش اثرگذاری تحریم‌ها خواهد شد. علی‌آبادی اضافه کرد: مقابل این رویکرد، جهت‌گیری جایگزینی واردات با افزایش تعرفه‌ها و در برخی مواقع ممنوعیت واردات در کوتاه‌مدت، بازار رقابتی شرکت‌های داخلی را حذف و سودآوری آنها را افزایش می‌دهد ولی در بلندمدت به دلیل حذف شرایط رقابتی، بهره‌وری و کیفیت به سطحی که با تعرفه جدید رقابتی شود، کاهش خواهد یافت.

علی‌آبادی با بیان اینکه رویکرد جایگزینی واردات در دهه ۸۰ و ۹۰ در بسیاری از کشورها امتحان شد و در تمامی آنها شکست خورد، تاکید کرد: کشورهایی که رشد صادرات‌محور را زودتر دنبال کردند، جزو مجموعه‌های موفق دهه‌های اخیر هستند.

وزیر صمت با تاکید بر اینکه صادرات موتور رشد و توسعه کشورها و پیشران اقتصادها به سمت دستیابی به رفاه و پیشرفت مردم است، اضافه کرد: در ایران اسلامی نیز توسعه صادرات غیرنفتی و رهایی از وابستگی به صادرات نفت خام، یکی از اهداف بلندمدت و محوری برنامه‌های توسعه اقتصادی کشور است.

او با بیان اینکه در مسیر توسعه صنعتی نیاز به

هیچگونه علاقه‌ای به همکاری و رابطه با ایران نداشتند، اما امروز روابط تجاری و اقتصادی با این کشورها برقرار شده‌است. کشورهای زیادی از اتحادیه آسه‌آن، کشورهای قاره آفریقا و آمریکای لاتین امروزه با کشور ایران همکاری دارند و علاقه به ایجاد روابط اقتصادی دارند و این با اقدامات وزارت امور خارجه در ۲ سال اخیر محقق شده‌است.

او افزود: ارزآوری تنها از طریق صادرات نیست، بلکه از طریق انتقال تکنولوژی، واردات مواد اولیه ارزان‌تر، ترانزیت و صدور خدمات فنی و مهندسی نیز ارزآوری برای کشور محقق می‌شود.

صفری ادامه داد: در چند ماه گذشته پروژه‌های بسیار خوبی در کشورهای همسایه و قاره آفریقا در حوزه خدمات فنی و مهندسی انجام شده‌است. در بخش دانش‌بنیان‌ها تلاش کرده‌ایم که صدور خدمات فنی توسعه پیدا کند و صدور خدمات فنی و مهندسی از حالت سنتی به دانش‌بنیان‌ها نیز منتقل شده‌است. برای نمونه در آمریکای لاتین صدور حدود ۳۰۰ تا ۴۰۰ میلیون دلار خدمات فنی و مهندسی را داشته‌ایم. معاون دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه افزود: ترانزیت عامل بسیار مهمی است و باید برای تسهیل رشد صادرات به بخش ترانزیت توجه ویژه‌ای داشته باشیم. برای عضویت در بریکس تنها یک سال است که اقدامات خود را آغاز کرده‌ایم و شخص رئیس‌جمهور و رایزنی با کشورهایی مثل هند، چین و روسیه برای عضویت در بریکس بسیار موثر بود. او با اشاره به اینکه عضویت در شانگهای نیز که از

را می‌توان با عبارت سرکوب صادراتی خلاصه کرد و پرسید: آیا این به نفع بانک‌مرکزی است که بازگشت ارز با این مشکلات همراه باشد؟

او با اشاره به وجود کارتهای بازرگانی یک‌بار مصرف گفت: وجود این تعداد کارت بازرگانی یک‌بار مصرف و صادرکنندگانی که برای رفع تعهدات ارزی خود با مشکل مواجه هستند، نیازمند تامل بیشتر است و نمی‌توان گفت که فعالیت همه این صادرکنندگان خوشنام که اکنون به مشکل خورده‌اند به‌خاطر اشکالات خود آنها است.

پورا بر ایمی افزود: درباره رفع سیاست تعهد ارزی ما در مجلس و هیچ‌کدام از صادرکنندگان به‌دنبال عدم‌پایبندی به تعهدات خود درباره تعهدات ارزی نیستند اما درباره نحوه بازگشت ارز حاصل از صادرات مشکلاتی وجود دارد.

رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس با اشاره به ارتباط کاهش ارزش پول ملی در رشد صادرات گفت: کشور چین به‌صورت خودخواسته با کاهش یک و نیم تا دودرصد ارزش پول ملی صادرات را بیست‌درصد افزایش داد و در کشور ما نیز باید از کاهش ارزش پول ملی برای افزایش چندبرابری صادرات استفاده کرد اما از این فرصت به‌درستی استفاده نشده‌است.

* ارزآوری تنها از طریق صادرات نیست

مهدی صفری، معاون دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه اظهار کرد: بسیاری از کشورهایی که امروز همسو با کشور هستند در گذشته با ایران همسو نبودند. برای نمونه کشورهای آسیای مرکزی

۶ ماه دیگر جمهوری اسلامی ایران زانو خواهد زد اما اکنون بیش از یک دهه از آن می‌گذرد.

رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس ادامه داد: نامه‌های مسوولان ارشد آمریکا نشان می‌دهد که ایران از گذرگاه تحریم عبور کرده و تحریم‌ها نمی‌تواند اقتصاد ایران را به فروپاشی منتهی کند. بررسی‌های میدانی ما در کمیسیون اقتصادی مجلس نشان می‌دهد که دولت سیزدهم به دلیل جداسدن از سیاست ارزی نامناسب در انتهای دولت دوازدهم منجر به جهش ۲۵ درصدی صادرات غیرنفتی در سال گذشته شد.

رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس اظهار کرد: وضعیت تولید پسته در سال جاری مناسب است و امکان صادرات ۲۵۰ هزار تن به ارزش ۲.۵ میلیارد دلار وجود دارد که نیازمند فراهم‌شدن تمهیداتی است.

او سپس به انتقاد از رویه‌های پیگیری‌شده در بانک‌مرکزی پرداخت و سیاست‌های مناسب را محصول کار مشترک دانست و گفت: رویه بانک‌مرکزی در این زمینه غیرقابل قبول و جزیره‌ای است و با این شیوه کاری از پیش نمی‌رود.

پورا بر ایمی سپس با اشاره به رشد صادرات در سال‌های پیش از قطع‌شدن این روند در سال جاری سخن گفت و رکورد تراز تجاری منفی ۶ میلیارد دلاری ۶ ماهه نخست را در تاریخ کشور بی‌سابقه دانست و گفت: این اتفاق به دلیل سیاست‌های اتخاذشده از سوی بانک‌مرکزی است؛ ما با پیگیری سیاست مناسب به مشکلات بیرونی صادرات فائق آمده‌ایم اما مشکلات درونی همچنان باقی است و آن

تعاونی مرزنشینان سفیر بخش مرکزی سرخس
تولیدی صنعت قیر پارسبان انرژی
شرکت تولیدی مهراصل
خمیرمایه و الکل رازی
سپهر پلیمر سپاهان
سیم و کابل ابهر
شیشه شناور اردکان
صلبیر
صنایع رنگ اطلس فام سهند

بسیار خوبی با کشورهای مختلف از جمله روسیه و کشورهای سی‌اس‌آی انجام داده‌است تا مشکلات فرآیند نقل و انتقالات مالی نیز رفع شود؛ ضمن اینکه تلاش می‌کند ارتباط مالی را با پیمان‌های پول‌های محلی توسعه دهد.

*شرکت‌های صادرکننده ممتاز:

ایرانی تولید اتومبیل سایپا
بازرگانی زعفران اسفدان
شرکت تحقیقاتی و تولیدی سیناژن
تراکتورسازی ایران
تولیدی و شیمیایی رز پلیمر
تونل سد آریانا
شرکت صنایع فرو آلیاژ ایران
کلسیمین
گروه صنعتی بوتان
گروه مپنا
مهتاب قدس
*شرکت‌های صادرکننده نمونه ملی:

**آرتاپان به مدیریت آقای کمال فتحی بیطرف
صادرکننده محصولات سلولزی**

ارس تارلا امیر
آریا صنعت معصومی
آریوزن فارمد
بهینه سازان رژان
بیمارستان رضوی
پتروشیمی جم
پتروشیمی خراسان
شرکت پتروشیمی نوری
پوک پوک
پیشاز طب زمان
پیشرو تجارت مهام

سال‌ها پیش اقدام کرده‌بودیم محقق شده و عضویت در این سازمان‌ها در توسعه تجارت و صادرات کشور بسیار اثرگذار است، تاکید کرد: بریکس بانکی دارد که بانک مرکزی برای خرید سهام این بانک اقدام کرده است و با خرید سهام آن می‌توانیم از این بانک وام دریافت کنیم. علاوه بر این استفاده از بانک توسعه اسلامی نیز یکی از ابزارهای مهمی است که برای توسعه صادرات کشور استفاده از آن در دست اقدام قرار دارد.

صفری ادامه داد: قراردادهای بسیار خوبی با کشور روسیه برای افزایش همکاری و توسعه روابط اقتصادی منعقد شده‌است. وزارت امور خارجه پیرو دستور رئیس‌جمهور و مقام معظم رهبری در توجه به توسعه صادرات و روابط تجاری و اقتصادی در کنار وزارت صمت، بانک مرکزی و سایر ارگان‌ها و وزارتخانه‌ها است. برای صادرات سفرای ایران در کشورهای مختلف همکاری می‌کنند و علاوه بر این‌ها می‌توانند در کشورهای مختلف داریم، ۱۳۰ سفیر نیز در کنار صادرکنندگان هستند و هرگونه همکاری که لازم باشد، انجام می‌شود. همچنین وزارت امور خارجه در کنار ارگان‌های مختلف برای همکاری در صدور خدمات و رشد صادرات پیش‌تاز است.

او همچنین با ذکر اینکه مشکل تعهد ارزی مساله‌ای است که باید به صورت جداگانه به آن پرداخت، گفت: در مساله بازگشت ارز تمام تلاش ما کمک به بازگشت ارز و تسهیل این روند است. معاون دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه با بیان اینکه تحریم‌ها مانع است و دولت هم تلاش می‌کند رفع تحریم کند، اما با همین شرایطی که قبلاً می‌گفتند هیچ کاری نمی‌شود کرد و صادرات غیرنفتی ما سال گذشته به بیش از ۵۴ میلیارد دلار رسید، اظهار کرد: بانک مرکزی نیز توافقی‌های

*صنایع نساجی اطلس ریس کاشان (فرش فرهی - آقای فرش) به ریاست هیئت مدیره آقای مهندس علی فرهی / صادرکننده فرش ماشینی
*صنایع نساجی ستاره روشن آسیا به مدیریت آقای محمدحسین لایقی / صادرکننده انواع جوراب زنانه

صنعتی دوده فام
فاطر تجارت عصر نوین
فرآورده های لبنی رامک شیراز
فولاد اکسین خوزستان
کارخانجات سیمان لامرد
کارخانجات کاشی عقیق یزد
کشت و صنعت طلاچین
کی پلاس پارس

***کیمیا پلی استر قم به مدیریت آقای محمد مقدم
صادرکننده انواع الیاف پلی استر**

گروه صنایع افق البرز
مجتمع صنعتی ذوب آهن پاسارگاد
مجتمع فولادروهینا جنوب
مدیریت تانا انرژی
مهندسی کاوندیش سیستم
مونکوایران
نانو فناوران داروئی الوند
*شرکت‌های شایسته تقدیر
آباد سازان سپهر راستین
ایرانگردی و جهانگردی آزادی آیتو
شکوه بناب
شرکت مدیریت تجارت بین الملل دانا سپند

با آرزوی موفقیت بیشتر برای این عزیزان تلاشگر در عرصه تولید و صادرات